

Februar 2013.

Transparency International Danmark. Formandsberetning 2012/2013.

A. Indledning.

2012 har været året, hvor NIS-projektet har skullet afsluttes, og hvor kursen for TI DK herfra videre fremover har skullet udstikkes.

Det har samtidig været året, hvor bestyrelsen både har skullet prioritere indsatsen i forhold til de mange mulige opgaveområder og på samme tid har skullet vende sig imod nye opgaver i ind- og udland, opgaver som til dels har ligget på områder, vi ikke har tradition for at beskæftige os med i TI DK.

Det har også været året, hvor en række forventninger til politisk handlekraft i regering og Folketing er blevet skuffede.

På sidste års generalforsamling kunne vi sammen glæde os til lovede fremskridt på områderne for en ny offentlighedslov, for regler vedrørende privat partistøtte, for whistleblower-beskyttelse og for regulering af lobbyvirksomhed – blot for at nævne nogle.

På alle disse områder lader forbedringerne stadig vente på sig, også selv om det internationale samfunds øjne er rettede mod os og der foreligger henstillinger herfra.

Bl.a. dette forhold er baggrunden for, at vi i TI DK i det forgangne år har valgt at lægge mange kræfter i et langsigtet strategiarbejde, som skal give os et fast fundament for vedholdende at opretholde vore krav om forbedringer i det danske anti-korruptionsberedskab.

Dette vil jeg vende tilbage til senere i beretningen, når de mere faktuelle forhold er blevet gennemgåede.

B. Bestyrelsens eksterne aktiviteter.

Bestyrelsen har deltaget aktivt i pressede-batten og har løbende kommenteret relevante sager og offentlige diskussioner.

Bestyrelsen har herudover deltaget i en række internationale og nationale fora.

Af sådanne kan nævnes:

- Deltagelse i arbejdsgruppemøde i Berlin i maj måned, hvor metoden for TI's 'OECD Progress Report' vedrørende OECD konventionen om bestikkelse blev diskuteret.
- Deltagelse i ECA regionalt møde i Berlin i juni måned.
- Deltagelse i møde med Rigsrevisionen og bagmandspolitiet med oplæg samt i et OEC-review panel i justitsministeriet i september måned.
- Deltagelse i nordisk møde i Lund oktober måned.
- Deltagelse i AMM/IACC i Brasilia i november måned.
- Deltagelse i Røde Kors årsmøde i Vejle i november måned.
- Deltagelse i møder i Udenrigsministeriet og på Dansk Kulturinstitut med kinesiske og indiske delegationer.
- Løbende sekretariatsdeltagelse i fælleseuropæiske ENIS-arrangementer.

- Møde med MF Benny Engelbrecht om registrering af lobbyvirksomhed sidste uge.

C. TI DK-arrangementer.

Et større arrangement om den nye/kommende offentlighedslov blev i oktober afholdt sammen med Dansk Journalistforbund. Arrangementet blev afviklet med god deltagelse (70 deltagere - 1/3 journalister, 1/3 studerende, 1/3 andre) og der forløb en god og indholdsrig diskussion.

Et vellykket TI DK-strategiseminar for bestyrelsen og under medvirken af ekstern konsulent blev afviklet ligeledes i oktober måned.

Herudover har der i løbet af efteråret været afholdt round table møder med eksterne eksperter om privat partistøtte, korruption og anti-korruption i privatsektoren, whistleblowing og TI DK's flerårs strategi.

Et velbesøgt og offentligt CPI-launch arrangement i december blev endeligt benyttet til en samlet præsentation af en række politikpapirer, som jeg vil komme ind på senere.

D. Nuværende og kommende initiativer.

Allerede nu er en række konkrete initiativer i støbeskeen til eller videreføres i det kommende år. Initiativerne vil blive indeholdt i en arbejdsplan for det kommende år.

TI DK har indgået et samarbejde med TI-S om kontakt til en lang række danske virksomheder om etablering af en dansk deltagelse i det internationale Business Integrity Forum, hvor virksomhederne mod et finansielt bidrag får adgang til hele paletten af ydelser fra den internationale TI-organisation.

Organisationen 180 DC er kontaktet med henblik på frivillig bistand til udarbejdelse af fundraising strategi for TI DK i løbet af foråret.

Der planlægges sammen med CBS og DI en større privatsektor-konference i maj måned.

TI-DK har netop afgivet et offensivt høringssvar til Digitaliseringsstyrelsen i forbindelse med udarbejdelsen af den danske handlingsplan 2013 som led i Open Government Partnership-initiativet.

Der planlægges afholdt et møde vedrørende whistleblower-beskyttelse med en forskergruppe fra RUC.

Mulighederne for at etablere en dansk, årlig integritetspris i et samarbejde med en sponsorerende dansk virksomhed afsøges.

Der arbejdes fortsat med muligheden for at etablere et samarbejde mellem et dansk universitet og danske og marokkanske myndigheder om anti-korruption på de videregående uddannelser i Marokko. Samarbejdet skal formidles af TI DK og TI Marokko. Udenrigsministeriet kan evt. være interesseret i at sponsorere et sådan samarbejde under det arabiske initiativ.

Et whistleblower-projekt i Rusland i samarbejde med TI-Letland finansieret af Nordisk Ministerråd er desværre indtil videre blevet aflyst.

TI DK har startet udsendelsen af et periodisk nyhedsbrev. Alle bestyrelsesmedlemmer bidrager hertil med indlæg hver anden måned.

Nyhedsbrevet anvender et nyt grafisk design, som også omfatter TI DK's publikationer og hjemmeside.

E. Politikpapirer og rapporter.

CPI 2012. (TI-S)

Danmark, Finland og New Zealand deler førstepladsen i CPI 2012 med en score på 90, godt hjulpet af en udbredt anvendelse af best practices og regler for god adfærd i den offentlige sektor.

To tredjedele af de 176 lande klassificeret i 2012-indekset opnår under 50 på en skala fra 0 (opfattes som meget korrupt) til 100 (opfattes som værende meget ren). Dette er udtryk for, at der stadig i mange lande stadig skal føres en hård kamp for at gøre offentlige institutioner mere gennemsigtige og magtfulde politikere og embedsmænd mere ansvarlige.

Indekset er i 2012 udarbejdet efter en ny og mere gennemsigtig metode, som muliggør en sammenligning over tid. Derved afsløres, at Danmarks score faktisk er faldet fra 92 i 2011.

Money, Politics, Power: Corruption Risks in Europe. (TI-S)

Dette er titlen på en fælleseuropæisk korruptionsrapport fra Transparency International (Money, Politics, Power: Corruption Risks in Europe) der også viser, at Danmark stadig har et stykke vej igen.

Rapport samler resultaterne af 25 nationale NIS-studier gennemført i EU-delen af Europa i 2011

Rapporten fremhæver vigtige tendenser på tværs af regionen, peger på de væsentligste mangler i de nationale integritetssystemer og fremhæver nogle lovende praksis 'er.

Der er dog stor variation på tværs af regionen, og nogle systemer udviser mere robusthed end andre.

Særlig bekymring vækker det, at i lande i Central- og Østeuropa – især Tjekkiet, Ungarn og Slovakiet – har der været tilbageskridt på anti-korruptionsområdet siden indtrædelsen i EU. Endvidere har en række lande i Sydeuropa – Grækenland, Italien, Portugal og Spanien – alvorlige og rodfæstede problemer med ineffektivitet, fejlbehandling og korruption. Der er hverken er tilstrækkelige kontroller eller sanktioner i disse lande.

Rapporten fremhæver også de bedste og dårligste institutioner i hele regionen. Politiske partier, parlamenter og den offentlige og den private sektor vurderes generelt som de svageste aktører til fremme af integritet. Rigsrevisionen og ombudsmandsinstitutioner fremstår generelt som de mest effektive i bestræbelserne herpå.

Exporting Corruption. (TI-S)

Transparency International gør hvert år status over den reelle håndhævelse af OECD's anti-bestikkelseskonvention i de 34 lande, som har implementeret konventionen.

Transparency International har i 2012 opdelt landene i fire kategorier efter hvor effektiv håndhævelsen vurderes at være: "Aktiv håndhævelse" (syv lande med 27 % af verdens eksport), "Moderat håndhævelse" (12 lande med 25 % af verdens eksport), "Beskeden håndhævelse" (10 lande med 6 % af verdens eksport) og "Ingen håndhævelse" (otte lande med 4 % af verdens eksport).

For at opfylde konventionen skal de underskrivende lande dels etablere den fornødne lovgivning og dels etablere de nødvendige ressourcer og aktiviteter til at retsforfølge virksomheder, som overtræder bestemmelserne.

OECD følger også selv op på, om konventionens deltagerlande reelt håndhæver kravene. Det sker ved en række kontrolbesøg. TI DK har deltaget i det danske besøg.

Som følge af de mange afsluttede olie-for-mad sager ligger Danmark på nuværende tidspunkt i gruppen "Aktiv håndhævelse". Vi håber, at Danmark også fremover fastholder en effektiv indsats på området, så vi kan blive i det gode selskab, men en ændring i metodikken kan medføre, at dette vil blive vanskeligt.

Policy papers. (TI-DK)

TI DK har i løbet af efteråret 2012 udgivet fire policy papirer, som omhandler offentlighedsloven, den private sektor, whistleblowing og privat partistøtte. Policy papirerne tager alle udgangspunkt i det NIS-studie, som Transparency International Danmark udgav i begyndelsen af 2012, og er offentligt tilgængelige på vores hjemmeside. Derfor blot nogle få ord om der her.

Offentlighedsloven.

Danmark er bagefter, når det kommer til åbenhed i det offentlige. Der har i mange år været behov for en revideret offentlighedslov i Danmark, som er på linje med internationale standarder og som afspejler den teknologiske udvikling. Netop nu har regeringen fremlagt et bud på en ny offentlighedslov, og der er allerede indgået aftale med Venstre og Konservative om den. Aftalen er bestemt ikke på alle punkter tilfredsstillende.

Den private sektor.

Det er Transparency International Danmarks holdning, at korruption i alle dens former er skadeligt for samfundet og den private sektor. Særligt vurderer vi, at bestikkelse er økonomisk belastende, men også andre former for korruption har negative økonomiske konsekvenser for samfundet, herunder i form af fordyrende karteldannelser, monopoler og returkommission.

Whistleblowing.

Korruption foregår normalt hemmeligt og bliver typisk ikke opdaget, fordi folk vælger ikke at afsløre det. Whistleblowers er blandt de få mennesker, der er i stand til at indberette tilfælde af korruption og identificere risikoen for fremtidige korruptionsforbrydelser - både i offentlige organer, der misbruger offentlige midler, og private virksomheder, der for eksempel begår regnskabssvindel. Whistleblowers spiller derfor en afgørende rolle i at afsløre korruption, svig og dårlig forvaltning.

Privat partistøtte.

TI Danmark arbejder for at lukke de huller, der kan medføre korruption og magtmisbrug. Den europæiske anti-korrupsions enhed (GRECO) finder Danmarks regler omkring partistøtten utilstrækkelige, og har flere gange påpeget, at Danmark ikke efterlever sine internationale forpligtelser med de nuværende regler. TI Danmarks opgave er fortsat at understrege behovet for nye, tilpassede regler omkring gennemsigtighed i den private partistøtte og at sikre, at politikere og regeringen efterlever de internationale regler, vi har tilsluttet os.

F. Organisatoriske emner.

Der har været afholdt 9 bestyrelsesmøder siden sidste generalforsamling samt et bestyrelsesseminar og et strategiseminar.

TI DK har til TI-S afgivet og fået godkendt Annual Report for 2011. Annual Report er en økonomi- og aktivitetsrapport, som alle chapters skal afgive årligt.

TI DK har herudover som noget nyt udarbejdet en særlig TI-Country Profile, som er tilgængelig på TI-S' hjemmeside, og som med en bred pensel beskriver korrupsions- og anti-korrupsionssituationen her i landet.

Sekretariatet er ved at etablere kontingentindbetaling via betalingservice. Dette forventes afsluttet indenfor den nærmeste fremtid.

TI's Institutional Network and Strengthening Programme (INSP) har ydet støtte til TI DK's strategi- og kapacitetsudviklingsarbejde, samt støtte til udarbejdelse af en tilpasset fundraising strategi.

TI DK har etableret et nyt intranet til styrkelse af vores interne kommunikation i bestyrelsen og til fæstelse af en fælles arkivfunktion.

TI DK har modtaget en mindre bevilling til et særligt udredningsarbejde om den nationale whistleblower-situation. En rapport herom er afleveret til TI-S.

Endelig har vi haft den glæde også i 2012 at kunne se en udvidelse af kredsen af virksomhedsstøttemedlemmer.

G. Strategi 2013-2017.

Bestyrelsen har netop offentliggjort en 5-årig strategiplan, og jeg vil opridse hovedpunkterne heri som baggrund for et senere dagsordenspunkt.

Strategiplanen for TI DK 2013-2017 er en uddybning af tidligere års enkeltstående strategiplaner, som hermed samles og indtænkes i et flerårigt perspektiv.

Den samlede bestyrelse og sekretariatet har medvirket i processen i udviklingen af ovenstående vision for TI DK. Strategien er blevet diskuteret på flere strategimøder, bestyrelsesmøder samt workshops med eksterne interessenter, og har et 5-årigt perspektiv. Dertil har frivillige og sekretariatet forestået en række kortlægninger af fokusområder.

5-årsstrategien vil blive udmøntet i årlige arbejdsplaner og i sammenhæng hermed blive taget op til løbende evaluering og ajourføring.

Strategien blev godkendt på TI DK's bestyrelsesmøde den 10. januar 2013, og hovedelementerne heri er følgende:

TI DK's **vision** er som nationalt Transparency International Chapter at arbejde for at styrke et ikke-korrupt Danmark kendetegnet ved en høj grad af integritet og gennemsigtighed.

TI DK's **mission** er at være landets førende videns og netværkscenter inden for korruption. Vi vil arbejde for at skabe slagkraftige alliancer med ligesindede organisationer i ind- og udland og med førende eksperter inden for anti-korrupsionsområdet – både i teori og i praksis. TI DK vil derfor opbygge landets største anti-korrupsionsnetværk bestående af førende eksperter, der hele tiden sørger for at samle den sidste nye viden om korruption og anti-korruption og gøre denne viden tilgængelig for beslutningstagere, interessenter og befolkningen.

Konkret arbejder TI DK for:

- at opbygge viden om anti-korruptionsområdet gennem partnerskaber med ligesindede organisationer og miljøer,
- at bidrage til at sætte fokus på og styrke nationale og internationale tiltag mod korruption, samt følge op på implementeringen heraf,
- at systematisere viden og informere om tiltag mod korruption,
- at deltage og være opinionsdannende i den offentlige debat vedrørende korruption,
- at indgå i dialog med beslutningstagere og advokere for lovmæssige og praktiske tiltag, der øger gennemsigtighed i den offentlige administration og det private erhvervsliv,
- at deltage i Transparency Internationals internationale programarbejde og samarbejde med andre nationale TI Chapters.

Strategiske indsatsområder.

De følgende emner præciserer de højest prioriterede områder og målsætninger, som TI DANMARK ønsker at arbejde med inden for 5-års strategiperioden.

- TI DK arbejder for at der oprettes en rådgivningsinstitution, for både offentligt og privatansatte, hvor man kan henvende sig for at få råd og vejledning som whistleblower.
- TI DK arbejder for at højne danske virksomheders indsigt i og forståelse for de korruptionsrisici, de skal være opmærksomme på - især på de internationale markeder.
- TI DK vil advokere for, at der udarbejdes præcise regler omkring privat partistøtte, som sikrer gennemsigtighed i forhold til finansiering af politiske partier, valgkampe og kandidater.
- TI DK vil medvirke til, at der iværksættes et integritetsstudie af de kommunale og regionale niveauer i Danmark på et fælles metodologisk grundlag.
- TI DK vil styrke praksis vedrørende aktindsigt i forbindelse med modernisering af offentlighedsloven og dertil relateret lovgivning.

TI DK vil i forlængelse af anbefalingerne i det gennemførte National Integrity Systems-studie i øvrigt arbejde for:

- Etablering af en offentlig domsdatabase.
At der især af hensyn til offentligheden samt presse- og universitetsansatte etableres en almen tilgængelig og digitaliseret domsdatabase.
- Registrering af folketingsmedlemmers hverv og økonomiske interesser.
At de politiske partier i praksis gør det obligatorisk for alle medlemmer af Folketinget at registrere deres hverv og økonomiske interesser i et offentligt tilgængeligt register.
- Etablering af en registrering af lobbyvirksomhed.
- Afklaring og åbenhed om modtagelse af gaver.
Mere institutionsspecifikke retningslinjer og vejledninger for modtagelse af gaver.
- Øget inddragelse af civilsamfundsorganisationer.

At man fortsætter denne tradition ved at fastlægge en minimumsperiode på mindst fire uger for modtagelse af hørings svar fra interesseorganisationer og specifikt, at TI DANMARK inddrages aktivt i anti-korruptionsarbejdet både nationalt og internationalt.

Organisatoriske målsætninger.

Disse kan sammenfattes under 4 hovedoverskrifter:

- TI DK vil etablere et fast sekretariat med 2-3 fastansatte og et antal projektmedarbejdere.
- TI DK vil arbejde for at øge tilslutningen til organisationen både hvad angår almindelige medlemmer (antalsmålsætning 250) og hvad angår virksomhedsstøttemedlemmer (antalsmålsætning 50).
- TI DK vil tilknytte en bredere gruppe af frivillige i takt med, at de 5 strategiske prioriteter iværksættes.
- TI DK vil etablere mindst 3 aktive netværk af førende eksperter tilpasset de fem strategiske målsætninger.

Finansiering af strategien.

Vores mål er, at vi gennem såvel øgede kontingentindtægter fra ordinære medlemmer og støttemedlemmer som ved ansøgning om støtte fra virksomheder, fonde og myndigheder vil kunne finansiere et permanent sekretariat.

For at kunne finansiere planen og opfylde de strategiske mål er det nødvendigt med et årligt driftsbudget på minimum 1 million kr. Pengene skal hovedsageligt bruges til lønomkostninger, men også til at finansiere medarbejdere og bestyrelsesmedlemmers deltagelse i internationale konferencer og workshops.

Grundlaget for finansieringen af strategien vil blive baseret på en fundraising strategi, som med en tilhørende kommunikationsstrategi vil afdække det opsøgende arbejde på tværs af vores målgrupper.

Strategiske, operationelle og finansielle risici.

Opfattelsen af korruption.

Danmark fremstår i internationale målinger og indekser som et af de mindst korrupte lande i verden, og vi har i de seneste års Corruption Perception Index (CPI) været placeret helt i toppen. Der er derfor en udbredt antagelse af, at korruption ikke er et væsentligt problem i Danmark. Dette er selvfølgelig positivt i sig selv, men sådanne indekser er ufuldstændige i den forstand, at der i tilfældet med CPI'en alene er tale om en måling af opfattelsen af korruption i den offentlige sektor.

Der er en risiko for, at TI DK's arbejde bliver hæmmet af den udbredte antagelse af, at korruption ikke er et væsentligt problem i Danmark. Danmarks score for 2012 i CPI-indekset er trods alt "kun" 90 ud af 100. Vi ligger højt, men vi er ikke perfekte.

Det er afgørende at TI DK formidler en bredere forståelse af korruption, som ikke kun betegner kontant bestikkelse. Billedet af Danmark som en korruptionsfri zone er angiveligt ikke så entydigt, når det drejer sig om økonomisk kriminalitet og favorisering i tilknytning til modtagelse af gaver på offentlige og private arbejdspladser. TI DK vil derfor arbejde for mere forskning på området, der kan verificere den bredere opfattelse af korruption og dennes fortsatte eksistens i Danmark. Der er en stærk integritetskultur i f.eks. den offentlige administration, men der er meget få regler at falde tilbage på, hvis denne kultur skulle skride.

Etableringen af partnerskaber.

Med en mission om at blive Danmarks ledende videns- og netværkscenter indenfor korruption er etableringen af samarbejdsrelationer en nøgle til succes..

For at sikre etableringen af relevante partnerskaber vil TI DK formalisere vores netværk i højere grad end før. Vi vil blandt andet sigte på at udarbejde gensidige samarbejdsaftaler med ligesindede organisationer og evt. eksperter på områder med fælles interesse, hvor samarbejde vil få større gennemslagskraft og betydning for flere mennesker.

Fundraising begrænsninger.

For fremtidigt at kunne arbejde med korruption på et bæredygtigt niveau skal vort økonomiske grundlag øges betydeligt. Dette kræver nye initiativer og perspektiver på fundraising området i form af en fundraising strategi, som afspejler vores målsætninger og optegner milepæle i takt med organisationens vækst. TI DK vil også øge samarbejdet med vores internationale netværk og søge ekstern rådgivning og hjælp til udarbejdelsen og realiseringen af fundraising strategien.

Implementering af strategiplanen.

Opgaven skal løftes i et fællesskab mellem bestyrelsen, sekretariatet, samarbejdspartnere og medlemmer/frivillige.

Bestyrelsen:

TI DK's bestyrelse har ansvaret for iværksættelsen og implementeringen af strategien.

Sekretariatet:

Sekretariatet vil bistå med koordinering af tiltag, gennemførelse af udredningsarbejde og håndtering af samarbejdet med eksterne partnere. Derudover vil sekretariatet varetage økonomi- og regnskabsfunktioner, netværks- og medlemspleje samt administration og ekstern kommunikation i forbindelse med realiseringen af strategien.

Dertil vil TI DK udarbejde en tilpasset fundraising strategi samt en kommunikationsstrategi, som tilsammen danner grundlag for den fremtidige finansiering og organisering af et fast sekretariat. Sekretariatet forestår dette arbejde samt dets gennemførelse.

Samarbejdspartnere:

TI DK arbejder på at etablere sig som en anerkendt samarbejdspartner og videns center gennem et større netværk af eksperter inden for anti-korruptionsområdet. TI DANMARK vil derudover deltage i det internationale anti-korruptionsarbejde og vil specifikt arbejde for et styrket nordisk samarbejde.

Offentligheden, medlemmer og frivillige:

Offentligheden, medlemmer og frivillige vil blive søgt mobiliserede ved konkrete projekter, målrettede kampagner og et tæt samarbejde med de dele af pressen og medieverdenen, som på seriøs vis arbejder med – eller kan bringes til at arbejde med – anti-korrupsions-området.

H. Afslutning.

Til sidst nogle personlige bemærkninger. Jeg har efterhånden været medlem af TI DK's bestyrelse i 8 år, heraf godt 4 som formand. Det har været en tid, som har budt på mange spændende udfordringer, som jeg ikke ville have været foruden, men selvfølgelig har der også været mange opgaver og pligter – herunder offentlig eksponering - forbundet med at holde sammen på trådene.

Transparency International er et meget stærk brand, som forpligter, og som man ikke kan tage som en selvfølge, at man får lov til at være bannerfører for. Det skal man konstant gøre sig fortjent til. Jeg håber selv, at jeg i de forgangne år har levet op til dette krav. I hvert fald er TI DK en ganske anden organisation i dag end for 8 år siden. Forhåbentligt har det været en udvikling til det bedre, ikke mindst i kraft af indsatsen fra sekretariatet og kolleger i bestyrelsen. Jeg vil derfor slutte af med en tak til mine bestyrelseskolleger og til sekretariatet, som har ydet en stor og uegennyttig indsats for TI DK gennem det forløbne år.

For mig er det nemlig nu tiden at give stikken videre til en ny formand, som med friske kræfter kan videreføre TI DK's arbejde. Jeg har i den forbindelse den glæde, at en af mine bestyrelseskolleger og næstformand har sagt ja til at tage formandsudfordringen op, og jeg anbefaler ham derfor valgt, når vi om lidt når til dette dagsordenspunkt. Jeg står dog selv fortsat til rådighed for bestyrelsesarbejdet.